

Балқаш қаласының ауданаралық аділет
басқармасы. Занды тұлғаның мемлекеттік
20 21 ж. « 14 » 01
Қайта тіркеу жүргізіледі
БСН 95014000167
Алғашқы тіркелген күні 1995 ж. « 08 » 02

Балқаш қаласының ауданаралық аділет
басқармасы. Занды тұлғаның мемлекеттік
20 21 ж. « 14 » 01
Қайта есепте алу тіркеу жүргізілді
№ 115-1430-25 ж. « 08 » 02
Алғашқы тіркелген күні 1995 ж. « 08 » 02

«Карағанды облысының
экономика басқармасы» ММ
басшысының
2021 жылғы «08» жазыларатор
№ 25 бүйрүгімен
БЕКІТІЛГЕН

**Карағанды облысы білім басқармасының
Балқаш қаласы білім бөлімінің
«№ 5 жалпы білім беретін мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесінің
ЖАРҒЫСЫ**

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Қарағанды облысы білім басқармасының Балқаш қаласы білім бөлімінің «№ 5 жалпы білім беретін мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – мемлекеттік мекеме) функцияларды орындау үшін мекеменің ұйымдық-құқықтық түрінде құрылған, заңды тұлға мәртебесі бар коммерциялық емес ұйым болып табылады.
2. Мемлекеттік мекемесі түрі: коммуналдық.
3. Мемлекеттік мекеме облыстың жергілікті атқарушы органының шешімімен құрылады.
4. Мемлекеттік мекеменің құрылтайшысы: Қарағанды облысының әкімдігі.
5. Мемлекеттік мекемені басқаруды жүзеге асыратын орган: Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі болып табылады.
6. Мемлекеттік мекеменің толық атауы:
мемлекеттік (казак) тілінде:
Қарағанды облысы білім басқармасының Балқаш қаласы білім бөлімінің «№ 5 жалпы білім беретін мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі;
орыс тілінде:
Коммунальное государственное учреждение «Общеобразовательная школа № 5» отдела образования города Балхаш управления образования Карагандинской области.
7. Мемлекеттік мекеменің орналасқан жері: 100300, Қарағанды облысы, Балқаш қаласы, Желтоқсан көшесі, үй №17.

2 тарау. Мемлекеттік мекеменің құқықтық мәртебесі

8. Мемлекеттік мекеменің Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес дербес теңгерімі, банкте шоттары, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы бейнеленген және мемлекеттік мекеменің атауы бар бланкілері, мөрлері болады.
9. Мемлекеттік мекеме басқа заңды тұлғаны құра алмайды, сондай-ақ оның құрылтайшысы (катысушысы) бола алмайды, Қазақстан Республикасы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда.
10. Мемлекеттік мекеме өзінің міндеттемелері бойынша өзінің кепілдігіндегі ақшамен жауап береді. Мемлекеттік мекемеде ақша жеткіліксіз болған кезде оның міндеттемелері бойынша Қазақстан Республикасы немесе әкімшілік-аумақтық бірлік тиісті бюджет қаражатымен субсидиарлық жауапты болады.
11. Мемлекеттік мекеменің азаматтық-құқықтық мәмілелері, олардың Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің аумақтық қазынашылық бөлімшелерінде міндетті тіркелгеннен кейін, күшіне енеді. Мемлекеттік мекеменің қаржы-шаруашылық қызметін мемлекеттік мекеменің басқару

органы осы тарауда және басқа да зан актілерінде көрсетілген барлық келесі функциялармен жүзеге асыра алады.

3 тарау. Мемлекеттік мекеме қызметінің мәні мен мақсаттары

12. Мемлекеттік мекеме қызметінің пәні: жеке тұлғаның, қоғамның, мемлекеттің мұдделері үшін оқыту және тәрбиелеу; баланың жеке басының жан-жақты дамуына қолайлы жағдай жасау; оқушылардың өзін-өзі тәрбиелеу және қосымша білім алу қажеттіліктерін қанағаттандыру.

13. Мемлекеттік мекеме қызметінің мақсаты:

1) азаматтардың белгіленген жалпыға міндетті білім беру стандарттарының Қазақстан Республикасының Конституциясымен кепілдендірілген тегін орта білім алу құқығын жүзеге асыру;

2) негізгі жалпы білім беру бағдарламаларын сапалы игеруді қамтамасыз ету;

3) мәдениеті жоғары, қоғамдағы өмірге бейімделген, терең және кенейтілген білім беру бағдарламаларын саналы тандауға және дамытуға дайын интеллектуалды тұлғаны қалыптастыру.

4) Оқушыларды қесіптік оқытуға бағыттап дайындау.

14. Мемлекеттік мекеме өз мақсаттарына жету үшін келесі қызмет түрлерін жүзеге асырады: бастауыш, негізгі және жалпы орта, қосымша білім. Мекеме мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласында (шағын орталықтар, мектепке дейінгі сыныптар) білім беру қызметін ұсынады. Қызметтің барлық түрлері Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 16 мамырдағы № 202 «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Заңында көзделген рәсімдер орындалғаннан кейін жүзеге асырылады:

мекеменің негізгі міндеттері болып табылады:

1) ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практиканың жетістіктері негізінде жеке тұлғаны қалыптастыруға, дамытуға бағытталған сапалы білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау;

2) жеке тұлғаның шығармашылық, рухани және физикалық мүмкіндіктерін дамыту, адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру, даралықты дамытуға жағдай жасау арқылы интеллектті байыту;

3) азаматтық пен отансүйгіштікке, өз Отанына, Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге, халықтық дәстүрлерді қастерлеуге, кез-келген конституцияға қарсы және қоғамға қарсы көріністерге төзбеушілікке тәрбиелеу;

4) белсенді азаматтық позициясы бар жеке тұлғаны тәрбиелеу, республиканың қоғамдық-саяси, экономикалық және мәдени өміріне қатысу қажеттіліктерін қалыптастыру, тұлғаның оның құқықтары мен міндеттеріне саналы қатынасы;

5) ұлттық және әлемдік мәдениеттің жетістіктерімен таныстыру; қазақ және республиканың басқа халықтарының тарихын, әдет-ғұрыптары мен

дәстүрлерін зерттеу; мемлекеттік, орыс, шетел (ағылшын, неміс) және басқа тілдерді меңгеру;

6) мұғалімдердің әлеуметтік жағдайының жақсаруын қамтамасыз ету;

7) қоғам мен экономика қажеттіліктеріне жауап беретін білім сапасын бағалаудың ұлттық жүйесінің жұмыс істеуі;

8) оқытудың жаңа технологияларын, соның ішінде кредиттік, кашықтықтан, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу және тиімді пайдалану;

9) жалпы білім беруді, өндірістегі оқытуды және еңбек нарығының қажеттіліктерін байланыстыратын және білім мен құзыреттілікке негізделген әркімнің қоғамдағы жеке әлеуетін барынша арттыруға көмектесетін өмір бойы оқыту жүйесін дамыту;

10) оқушылардың кәсіби мотивациясын қамтамасыз ету;

11) ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың білім алуы үшін арнайы жағдайлар жасау.

Қазақстан Республикасының заңнамасына және осы жарғыға сәйкес келесі ақылы білім беру қызметтерін ұсыну:

қосымша білім беру бағдарламалары бойынша оқыту;

1) арнайы курстар мен пәндер циклдерін қосымша оқыту бойынша;

2) жеке оқушылармен жеке негізде оқу жоспарына сәйкес сағат санынан артық пәндер бойынша қосымша сабактар өткізу;

3) оқушылармен пәндерді қосымша терендептіп оқыту үшін (мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттардың тиісті білім беру бағдарламалары шеңберінен тыс).

4) ақысыз білім беру қызметтерінің кепілдендірілген көлеміне кірмейтін басқа білім беру қызметтері

негізгі қызметтің орнына ақылы қызметтерді көрсету мүмкін емес. Мектептің ақылы қызметтерінің бағасы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен бекітілуге жатады;

дамытушы білім берудің жаңа мазмұнын, оны жүзеге асырудың нысандары мен әдістерін, эксперименталды оқу жоспарларын, бағдарламаларын және факультативтік курсарды іздеуді, әзірлеуді үйымдастыратын білім беру үйимы болып табылады. Оқу процесін үйымдастыру, басқару осы жарғыға сәйкес жүзеге асырылады;

оку-тәрбие қызметі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары негізінде әзірленген және міндетті негізгі және қосымша бағдарламаларды әзірлеуді жүзеге асыратын оқу жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес жүзеге асырылады. Мекеменің бағдарламалары мемлекеттік жалпы білім беретін мектептердің типтік бағдарламаларына негізделген;

мемлекеттік мекеме Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Занында айқындалған шектерде оқытудың формаларын, құралдары мен әдістерін тандауда дербес. Оқу процесін жүзеге асыру үшін мемлекеттік мекемежылдық жұмыс оқу жоспарын және мекеме жетекшісі бекітетін оқу сабактарының кестесін жасайды және бекітеді;

оку пәндерін төрөндөтіп оқыту үшін мекемеге факультативтерге және әр сыныпқа 4 сағат есебінен окушылардың тандауы бойынша қосымша курстарды ұйымдастыруға қаражат бөлінуі мүмкін;

оқыту тілі мемлекеттік тілі болып табылады;

оку жұмыс жоспарының вариативтік бөлімі қамтамасыз етіледі:

1) жеке тандау, жеке даму бағдарламасы, инновациялық және оқыту технологияларын қолдану;

2) мекеменің мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес келетін қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыруға арналған пәндерді дамыттын жаңа оқу жоспарларын енгізу;

3) окушылардың ақыл-ой белсенділігін дамыта отырып, шындықты танудың әмбебап әдістерін игеруге бағытталған жеке тұлғаның жалпы мәдени дамуына ықпал ететін, дүниетанымы мен гуманистік санасын қалыптастыратын пәндер мен курстарды енгізу.

мемлекеттік мекеменің құрылымы:

1) әкімшілік (директор және оның орынбасарлары);

2) әдістемелік кеңес, Педагогикалық кеңес, Педагогикалық әдеп жөніндегі кеңес, Қамқоршылар кеңесі, жалпы мектептегі ата-аналар комитеті, сыныптық ата-аналар комитеттері, пәндік әдістемелік бірлестіктер;

3) сынып, топ - мемлекеттік мекеменің негізгі құрылымдық бірлігі;

білім деңгейі:

1) бастауыш білім беру (1-4 сыныптар), негізгі стратегиялық бағыт - бұл кіші жастағы окушының жеке қабілеттерін ашуға, белсенділіктің негізгі бағыттары мен оқудың оң мотивациясы негізінде бастапқы шығармашылық дағдыларды қалыптастыруға, психофизикалық, интеллектуалды және музикалық дамуға жағдай туғызуға мүмкіндік беретін оқыту. Оқу бағдарламасын менгеру мерзімі - 4 жыл;

2) негізгі орта білім (5 - 9 сыныптар) білім мазмұнын жаңартуға бағытталған негізгі әмбебап білім беруді қамтамасыз етеді, курделі танымдық процестерге көшу үшін арнайы қабілеті мен дағдыларды қалыптастырады; жалпы дамытуши және арнайы курстарды тандауды қамтамасыз етеді, окушыларға жеке оқыту жүйесін құруға мүмкіндік туғызады. Азаматтық пен отансұйғіштікке, өз Отаны - Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге, халықтық дәстүрлерді құрметтеуге, кез-келген конституцияға қарсы және қоғамға қарсы көріністерге төзбеушілікке тәрбиелеу. Оқушыларға кәсіптік бағдар беру. Негізгі орта білім орта жалпы білім алудың негізі болып табылады. Әр пәннің мазмұнын зерттеу негізгі орта білім деңгейінде аяқталады. Негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламасын менгеру мерзімі - 5 жыл;

3) жалпы орта білім беру (10-11 сыныптар) танымға деген қызығушылықтың және оқушының шығармашылық қабілеттерінің дамуын, оқуды сарапау негізінде өз бетінше оқу іс-әрекетінің дағдыларын қалыптастыруды қамтамасыз етеді. Міндетті пәндерден басқа, пәндер жеке тұлғаның қызығушылықтарын, қабілеттері мен мүмкіндіктерін, яғни

гуманитарлық немесе жаратылыштану-математикалық бағыттар бойынша мамандандырылған оқытуды жүзеге асыру мақсатында оқушылардың өз калашы бойынша енгізіледі. Жалпы орта білім бастауыш кәсіптік, орта кәсіптік (қысқартылған, жеделдетілген бағдарламалар үшін) және жоғары кәсіптік білім аудың негізі болып табылады. Жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламасын менгеру мерзімі - 2 жыл.

«Көркем еңбек» пәнін оқыту, сондай-ақ вариативтік компоненттің сағаттарын оқыту мектеп аралық оку-өндірістік кешен негізінде жүзеге асырылуы мүмкін. Қосымша білім беруді дамыту шеңберінде Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі басшысының бұйрығына сәйкес мектептің жұмыс оку жоспарының аныспалы бөлігінің сағаттары қосымша білім беру үйімінде берілві мүмкін:

сағаттар мен сабақтарды ауыстыруды, сондай-ақ үйірмелерді оқытумен байланысты барлық мәселелерді шешуді Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі жүзеге асырады. Мемлекеттік мекеме оқу жоспарының ауыспалы компонентін бірнеше сағат бойы мектептен тыс жерде өткізуге құқылы (мәдениет мекемелері, спорт ғимараттары, әскери ғимараттар, ғылыми зертханалар, өндірістік кәсіпорындар, қосымша білім беру үйімдары және т.б.).

тиісті контингентті көрсете отырып, сыныптар жиынтығы Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің басшысымен келісіледі. Сабак жиынтығын құруға мекеменің басшысы жеке жауап береді. Сыныптардағы окушылардың саны қолданыстағы «Білім беру объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелеріне сәйкес, осы білім беру үйіміна тікелей бөлінген бюджеттік қаражатты ескере отырып, санитарлық нормалар сақталған жағдайда белгіленеді;

сыныптар пәндерді окуда тізімі мемлекеттік білім беру стандартында айқындалатын, саны 24 адамнан кем емес, 2 кіші топқа бөлінуі мүмкін. Егер оку жылы ішінде окушылар саны 24 окушыдан кем болған жағдайда сыныпты 2 кіші топқа бөлу осы оку жылының келесі тоқсанынан басталады. Жарғының осы тармағында бюджеттің мүмкіндіктері ескерілген;

егер мемлекеттік мекеме өзінің мәртебесі бойынша шағын жинақты мектепке жататын болса, онда оқу процесі әр түрлі жастағы оқушылардың арасынан салынады.

Шағын жинақты мектептерде жеке пәндерді оқуда және сыныпта 10-16 окушының қатысуын кіші топтарға бөлуге рұқсат етіледі. Сыныптарды бір сыныпқа біріктіру және біріктіру кезінде әр түрлі жастағы окушылардың саны 10 адамнан аспауы керек. Шағын жинақты мектептердегі сыныптардың бос болуына 3-10 адамнан немесе одан да көп адамға рұқсат етіледі. Үш немесе төрт сыныпты біріктіргенде, оку сабактарын үйымдастырудың жылжымалы кестесі қолданылады. Бірінші сынып пен мектеп біруши сыныптарды біріктіріп оқытуға жол берілмейді:

Мемлекеттік мекемеде толық және толық емес жұмыс күнімен жұмыс жасайтын мектепке дейінгі шағын орталық жұмыс істейді. Мектепке дейінгі

шағын орталық занды тұлға болып табылмайды, бірақ мемлекеттік мекеменің құрылымдық бөлімшесі болып табылады және мектепке дейінгі жастағы балаларды жан-жақты дамыту және олардың ата-аналарына баланы тәрбиелеу мен оқытуды, балаларды әлеуметтік бейімдеуді үйымдастыруда консультативтік-әдістемелік қолдау көрсету үшін құрылған;

шағын орталықта қабылдау құжаттарды қабылдау және балаларды мектепке дейінгі білім беру үйымдарына қабылдау қағидалары негізінде жүзеге асырылады. Балаларды қабылдауға арналған құжаттардың тізбесі құжаттарды қабылдау және балаларды мектепке дейінгі білім беру үйымдарына қабылдау қағидаларымен және мемлекеттік қызмет көрсетудің тиісті мемлекеттік стандарттымен анықталады;

мемлекеттік мекеме оқушыларға денсаулық жағдайы туралы медициналық анықтамаға сәйкес үйде оқыту ұсынады. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің нұсқауына сәйкес аптасына оку сағатының саны бөлінеді, кесте жасалады, бұйрық мұғалімдердің жеке құрамымен анықталады, сабактар журналы жүргізіледі. Ата-аналар (занды екілдер) үйде сабак өткізуге жағдай жасауга міндетті;

оку сабағы Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған тәртіппен басталады және аяқталады. Оку жылының ұзақтығы, академиялық апталар мен демалыс күндерінің санын қоса алғанда, білім беру саласындағы мемлекеттік стандарттың және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес анықталады;

мемлекеттік мекемеде келесі жұмыс және сабак режимі белгіленуі мүмкін: сабактың бірінші ауысымында басталуы – 8:00 (8:30 немесе 9:00) сағат, екінші ауысымда – 13:30 (14:00) сағат. Сабак кестесін мекеме басшысы немесе оны алмастыратын адам бекітеді. Сабак кестесінде күн сайынғы сабактың саны, ұзақтығы мен сабактың кезектілігі, сонымен қатар сабактар арасындағы үзілістердің ұзақтығы көрсетіледі. Мектеп кестесінің мәселелері колданыстағы «Білім беру объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелерімен реттеледі. Сабактардың кестесі эпидемиологиялық жағдайға сәйкес, уәкілді органдар және (немесе) лауазымды адамдар белгілеген шектеу шаралары негізінде өзгеруі мүмкін;

сабак арасындағы ауысу кезеңінде мекеме Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мектеп асханасында ата-аналар мен жалпыға бірдей білім беру қоры есебінен мектеп асханасында тамақтануды үйымдастырады;

мемлекеттік мекемедегі тәртіп оқушылардың, тәрбиленушілердің, мұғалімдердің адамдық қадір-қасиетін құрметтеу негізінде қолдау көрсетіледі. Оқушыларға қатысты физикалық және психикалық зорлық-зомбылық әдістерін колдануға жол берілмейді. Оқушыларға медициналық көмекті әкімшілік пен оқытушылық құраммен бірге оқушылардың денсаулығы мен физикалық дамуына, медициналық шаралардың өткізілуіне және санитарлық-гигиеналық нормалардың сақталуына жауапты мейірбіке көрсетеді. Медициналық көмекті жергілікті денсаулық сақтау органдары

керсетеді (емханалар). Окушылар кесте бойынша жоспарлы медициналық тексеруден өтеді;

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заның талаптарына сәйкес мектеп формасы міндетті. Оны кио тәртібі мен стилі ата-аналар комитетімен немесе қамқоршылар кеңесінің келісімімен мекеме басшысының бүйрығымен бекітіледі. Мектеп формасы білім берудің зайырлы сипатына сәйкес келуі керек. Мектеп формасына киім-кешектерді, оның ішінде бас киімдер мен түрлі конфессиялардың діни ұстанымдарының атрибуттарын енгізуге жол берілмейді;

міндетті мектеп формасына қойылатын талаптар Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 14 қантардағы №26 бүйрығында айқындалған жалпы талаптарға сәйкес келуі керек;

мемлекеттік мекемеге саяси партиялардың, қоғамдық-саяси және діни козғалыстар мен ұйымдардың ұйымдық құрылымдарын құруға және олардың жұмысына жол берілмейді. Мекеме зайырлы және діни білімнің бөліну принципін сақтауға міндетті. Кез-келген түрде діни білім алуға жол берілмейді;

инклузивті білім берудің мақсаттарын жүзеге асыра отырып, мекеме ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға олардың білім алуы, дамуында ауытқушылықтарды түзету және білім берудің барлық деңгейлерінде әлеуметтік бейімделуі үшін ерекше жағдайлар жасайды. Окуорныңдағы окушылардың ата-аналарының немесе басқа заңды өкілдерінің мұдделерін ескере отырып, инклузивті сыныптар ашылуы мүмкін (бір сыныпта ерекше білім беру қажеттіліктері бар екі баладан артық окуға болмайды). Инклузивтік сыныптарға психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялардың қорытындылары мен ұсыныстары негізінде окуға түсken ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар жалпы білім беру бағдарламасы немесе жеке бағдарлама бойынша оқытыла алады. Инклузивті сыныптарға жазылған ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін түзету сабактарын арнайы мұғалімдер (олигофренопедагог, сурдопедагог, тифлопедагог, мұғалім-дефектолог, мұғалім-логопед, логопед) жүргізеді. Мекемеде сөйлеу орталығы өз жұмысын тұрақты негізде жүргізе алады. Лого орталығының ашылуы Караганды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі басшысының бүйрығымен ресімделеді;

мемлекеттік мекемеге қабылдау бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің оку бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымында окуға жіберудің стандартты ережелері негізінде жүзеге асырылады. Балаларды қабылдауға арналған құжаттар тізімі бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің білім беру оку жоспарларын іске асыратын білім беру ұйымдарында окуға қабылдау ережелерімен және мемлекеттік қызметтер көрсетудің тиісті мемлекеттік стандарттарымен анықталады. Бірінші сыныпқа қабылдау үшін баланың ата-аналары немесе заңды өкілдері мұғалімді таңдауға құқылы емес. Сыныптан сыныпқа ауыстыру

Педагогикалық кеңестің шешімімен оқу үлгерімі нәтижелеріне сәйкес жүзеге асырылады;

шагын жинақты мектептерден басқа, 0-11 сынып оқушыларының ең аз саны 12 адамнан кем болмауы керек. Мектепке дейінгі сыныптарға қабылдау ата-аналардың немесе басқа заңды өкілдердің өтініштері бойынша жүзеге асырылады;

үлгерімнің ағымдағы мониторингі, білім алушыларды аралық және қорытынды аттестаттау, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім алушылардың үлгерімін ағымдағы, аралық және қорытынды аттестаттаудың стандартты ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады;

корытынды аттестаттаудан сәтті өткен түлектерге мемлекеттік мекеменің мөрімен расталған тиісті білімі туралы мемлекеттік үлгідегі құжат беріледі;

кәмелетке толмаған білім алушыларды шығаруға құқыққа қайши әрекеттер жасағаны, білім беру үйімінің жарғысын өрескел және бірнеше рет бұзғаны үшін білім беру үйімін мемлекеттік басқару органының шешімі бойынша ерекше жағдайларда жол беріледі. Жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығының қалған балаларды шығару туралы шешім қорғаншылық және қамқоршылық органдарының келісімімен қабылданады. Кәмелетке толған білім алушыларды мектептен шығаруға педагогикалық кеңестің шешімі бойынша құқыққа қайши әрекеттер жасағаны, білім беру үйімінің жарғысын, сондай-ақ үлгерімін өрескел және бірнеше рет бұзғаны үшін жол беріледі;

тәрбиеленушілерді шагын-орталықтың топтарынан шығару ай сайынғы төлем уақытында төленбegen, бала дәлелді себептерсіз және әкімшілікке ескертусіз бір айдан астам уақыт өткізіп алса, медициналық қарсы көрсетілімдер болған жағдайларда жасалады;

окушыларға дәрігерге дейінгі медициналық қызмет көрсетуді мейірбике қамтамасыз етеді, ол әкімшілікпен және педагогикалық персоналмен қатар білім алушылардың денсаулығы мен физикалық дамуына, емдеу іс-шараларын жүргізуге және санитариялық-гигиеналық нормаларды сақтауға жауапты болады. Дәрігерлік медициналық қызмет көрсетуді жергілікті деңгейдегі денсаулық сақтау органдары (емхана) жүзеге асырады. Окушылар кесте бойынша медициналық тексеруден өтеді;

жалпы білім беру процесінің қатысушылары: білім алушылар, педагог қызметкерлер, білім алушылардың ата-аналары (оларды алмастыратын адамдар) болып табылады.

окушылар құқылы:

- 1) акысыз жалпы орта білім алуға;
- 2) әр түрлі ерекше жетістіктері үшін марапатталуға
- 3) медициналық көмекке;
- 4) кітапхана қорын тегін пайдалануға;
- 5) қосымша (акылы) білім беру қызметтерін алуға;
- 6) мекемені басқаруға қызметіне қатысуға;

7) адамның қадір-қасиетін құрметтеу, ар-ојдан және ақпарат бостандығы, өз пікірі мен сенімін еркін білдіруге; окушылар міндettі:

1) мекеменің жарғысы мен ішкі тәртіп ережелерін сақтауға;

2) адалдықпен окуга және оку орнының мүлкіне мұқият күтім жасауға, мектептің мүлкіне зиян келтірілген жағдайда, оның құндылығын ата-аналарымен бірге қалпына келтіруге және өтеуге;

3) басқа окушылар мен оку орнының қызметкерлерінің ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;

4) мемлекеттік мекеме көрсеткен мектеп формасын киуге;

ата-аналары мен көмелетке толмаған балалардың басқа заңды өкілдері құқылы:

1) баланың қалауын, жеке бейімділігі мен ерекшеліктерін ескере отырып, оку орны беретін мүмкіндіктер шеңберінде білім беру нысанын таңдауға;

2) қамқоршылар кеңесі немесе ата-аналар комитеті арқылы мекеменің басқару органдарының жұмысына қатысуға;

3) балаларының үлгерімі, тәртібі және оку жағдайлары туралы ақпарат алуға;

4) балаларын оқыту мен тәрбиелеу мәселелері бойынша кеңестер алуға; ата-аналар және басқа заңды өкілдер міндettі:

1) балалардың қауіпсіз өмір сүруі мен окуы үшін, олардың интеллектуалды және дene күшінің дамуын, адамгершілік қалыптасуын қамтамасыз ету үшін сау және қауіпсіз жағдайлар жасауға;

2) балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен қамтамасыз етуге;

3) мемлекеттік мекеменің жарғысында айқындалған ережелерді сақтауға;

4) балалардың мемлекеттік мекемеге баруын қамтамасыз етуге;

5) мекеменің педагогикалық және басқа қызметкерлерінің ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;

6) білім беру саласындағы уәкілетті орган белгілеген міндettі мектеп формасына қойылатын талаптарды орындауға;

7) мемлекеттік мекеме белгілеген киім үлгісін сақтауға;

ата-аналар (оларды алмастыратын тұлғалар) мекеменің жарғысын, ішкі тәртіп ережелерін сақтауға және өз балаларының тәрбиесі мен окуына, сондай-ақ мемлекеттік меншікке құрметпен қарауға міндettі.

Мемлекеттік мекемені басқару Қазақстан Республикасының заңнамасына, осы жарғыға сәйкес жүзеге асырылады. Алқалы басқарудың нысаны - Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Педагогикалық кеңес.

Мемлекеттік мекемені тікелей басқаруды директор жүзеге асырады. директор жауапты:

1) мекеме қызметкерлерінің біліктілік деңгейі, оку жоспарлары мен оку процесінің кестесіне сәйкес білім беру бағдарламаларын іске асырғаны үшін, білім алушылардың білім сапасы, өмірі мен денсаулығы, оку процесі кезінде

Қазақстан Республикасы заңнамасында белгілengen тәртіппен мекеме окушылары мен қызметкерлерінің құқықтары және бостандықтарын сактауға.

2) нормативтік актілерді, облыстық және қалалық / аудандық маңызы бар білім беру органдарының бұйрықтарын, лауазымдық нұсқаулықта белгілengen қызметтік міндеттерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін, оның ішінде берілген құқықтарды пайдаланбағаны үшін.

3) білім алушының жеке басына қарсы физикалық және (немесе) психикалық зорлық-зомбылыққа байланысты тәрбиенің бір жолғы әдістерін қолданғаны, сондай-ақ кез-келген басқа азғындық әрекеттерді жасағаны үшін директор енбек заңнамасына сәйкес қызметінен босатылуы мүмкін.

4) өрт қауіпсіздігі, еңбекті қорғау, оку үдерісін ұйымдастырудың санитарлық-гигиеналық ережелерін бұзғаны үшін директор Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жауапкершілікке тартылады.

тиісті бейіндер бойынша арнайы педагогикалық немесе кәсіптік білімі бар тұлғалар педагогикалық қызметпен айналысуға рұқсат етіледі. Келесі тұлғалар жұмыс істеуге жіберілмейді:

1) медициналық қарсы көрсетілімдері бар;

2) психиатриялық және (немесе) наркологиялық диспансерде есепте тұрган. Жыл сайын, жылына бір рет, оку жылының басында мұғалім өзінің психиатриялық және (немесе) наркологиялық диспансерде тіркелмегендігін кез-келген заңды түрде растайды;

3) соттың заңды күшіне енген үкіміне сәйкес мұғалімнің кәсіби қызметін жүзеге асыру құқығынан айырылған;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгілengen тәртіппен әрекетке қабілетсіз немесе әрекетке қабілетсіз деп танылған;

5) Қазақстан Республикасының Еңбек Кодексінде көзделген шектеулер негізінде жүзеге асырылады;

жұмысқа қабылдау кезінде директор тиісті бос мемлекеттік қызмет орындарын иеленуге қойылатын біліктілік талаптарын басшылыққа алы керек. Тиісті білімсіз оқытушылық қызметпен айналысуға жол берілмейді. Азаматтарды педагогикалық қызметке қабылдау тәртібін бұзғаны үшін директор жеке жауапкершілікке тартылады. Мекеме қызметкерлерінің құқықтары мен міндеттері тиісті лауазымға немесе қызмет түріне Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерімен анықталады.

мектепті басқару формаларының бірі - педагогикалық кеңес. Педагогикалық кеңестің құрамына: білім беру үйімінің жетекшісі (төраға), оның орынбасарлары, мұғалімдер, тәрбиешілер, психолог, әлеуметтік педагог кіреді. Білім беру үйімінің педагогикалық кеңесінің отырыстарына атап-аналар комитетінің немесе қамқоршылар кеңесінің мүшелері шақырылады. Педагогикалық кеңестің құрамы оку жылына білім беру үйімі жетекшісінің бұйрығымен бекітіледі. Педагогикалық кеңес өз мүшелерінен бір жыл мерзімге хатшы сайлайды.

педагогикалық кеңес қарастырады:

1) білім беру үйымында құқықтық актілерді іске асыру жөніндегі шаралар;

2) оқу және оқу-әдістемелік жұмысының жағдайы, оқытудың барлық түрлерінде оқыту әдістерін жетілдіру, оқытудың жаңа технологияларын енгізу мәселелері;

3) оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау мәселелері;

4) қорытынды атtestаттау, оқушыларды емтихандарға өткізу, ұсынылған құжаттар негізінде оқушыларды емтихандардан босату, оқушыларды келесі сыныпқа көшіру немесе оларды екінші жылға қалдыру, оқушыларды грамотамен, мақтау қағаздарымен марапаттау, негізгі орта білімді үздік бітіргені туралы күәлік беру, негізгі орта білім курсын аяқтау туралы күәлік, үздік атtestат, орта жалпы білім туралы күәлік, белгіленген үлгідегі анықтамаларды беру;

5) оқу жүктемесін бөлу, алдын-ала тарифтеу, атtestаттауға дайындық, мұғалімдерді марапаттау және көтермелеу мәселелері.

педагогикалық кеңестің жұмысы оқу жылына арналған жоспарға сәйкес жүзеге асырылады, педагогикалық кеңестің отырысында қаралады және білім беру үйымының жетекшісі бекітеді. Педагогикалық кеңес жылына кем дегенде бес рет жиналады.

15. Мемлекеттік мекеме қызметті жүзеге асыруға, сондай-ақ осы жарғыда бекітілген өз қызметінің мәні мен мақсаттарына сәйкес келмейтін мәмілелер жасауға құқылы емес.

16. Мемлекеттік мекеме қызметінің мақсаттарына қайшы келетін, Қазақстан Республикасының заңдарымен, құрылтай құжаттарымен шектелген немесе оның басшысының жарғылық құзыретін бұза отырып жасаған мәміле: құрылтайшының, тиісті саланың уәкілетті органдының, сондай-ақ: оған қатысты құқық субъектісінің осы жарғыда көрсетілген мүлікке қатысты функцияларына қатысты жүзеге асыратын орнанның, осы жарғыда көрсетілген мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органдың талабы бойынша жарамсыз болып танылуы мүмкін.

4 тарау. Мемлекеттік мекемені басқару

17. Мемлекеттік мекемеге жалпы басшылықты Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі жүзеге асырады.

18. Қарағанды облысының әкімдігі мемлекеттік мекемені қайта құру және тарату туралы шешім қабылдайды.

«Қарағанды облысының экономика басқармасы» мемлекеттік мекемесі Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен келесі функцияларды орындауды:

1) мемлекеттік мекемеге мүлікті бекітіп береді;

2) мемлекеттік мекеменің Жарғысын, бекіту және өзгертулер мен толықтырулар енгізуге;

Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесі заңнамада белгіленген тәртіппен келесі функцияларды орындауды:

- 1) мемлекеттік мекеменің директорын тағайындауды;
- 2) мемлекеттік мекеменің жеке қаржыландыру жоспарын бекітеді;
- 3) мемлекеттік мекеме мүлкінің сакталуына бақылауды жүзеге асырады;
- 4) мемлекеттік мекеменің басқару органдарының құрылымын, құрылуы тәртібі мен өкілеттік мерзімін, мемлекеттік мекеменің шешімдер қабылдау тәртібін анықтайды;
- 5) мемлекеттік мекеме басшысының құқықтарын, міндеттері мен жауапкершілігін, оны лауазымынан босату негіздерін айқындауды;
- 6) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік мекеменің штаттық кестесін, тарифтік тізімдерін және өзге де қаржы-экономикалық құжаттамасын келіседі;
- 7) мемлекеттік мекемеге берілген немесе өзінің шаруашылық қызметі нәтижесінде сатып алған мүлікті алып қоюға немесе қайта бөлуге мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілді органға жазбаша келісім береді;
- 8) мемлекеттік мекеменің құрылтайшысына мемлекеттік мекемені қайта құру және тарату туралы ұсыныстар енгізеді;
- 9) осы жарғымен және Қазақстан Республикасының басқа заңнамасымен оған жүктелген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

19. Мемлекеттік мекеменің басшысын білім беру саласындағы уәкілді орган бекіткен тағайындау ережесіне сәйкес «Қарағанды облысының білім басқармасы Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің басшысы қызметке тағайындауды және қызметтен босатады.

20. Мемлекеттік мекеменің басшысы мемлекеттік мекеменің жұмысын ұйымдастырады және басқарады, Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесіне тікелей бағынады және мемлекеттік мекемеге жүктелген міндеттердің орындалуы мен оның функцияларын жүзеге асыру үшін жеке жауапкершілікті көтереді.

21. Мемлекеттік мекеменің басшысы бір адамдың басқару қағидаттары бойынша әрекет етеді және Қазақстан Республикасының заңнамасында және осы жарғыда айқындалған оның құзыретіне сәйкес мемлекеттік мекеменің қызметі туралы өз бетінше шешім қабылдайды.

22. Мемлекеттік мекеме жарғысынан тыс қызметті жүзеге асыруға бағытталған мемлекеттік мекеме басшысының әрекеттері еңбек міндеттерін бұзу болып табылады және тәртіптік және материалдық жауапкершілікті қолдануға әкеп соғады.

23. Мемлекеттік мекеменің қызметті жүзеге асыруы барысында мемлекеттік мекеме басшысы Қазақстан Республикасы заңнамасында белгіленген тәртіппен:

- 1) мемлекеттік мекеме атынан сенімхатсыз әрекет етеді;
- 2) мемлекеттік органдарда, басқа да ұйымдарда мемлекеттік мекеменің мұддесін білдіреді

- 3) шарттар жасайды;
- 4) сенімхаттар береді;
- 5) мемлекеттік мекеменің іссапарларға, тағылымдамаға, қызметкерлерді қазақстандық және шетелдік оқу орталықтарында оқытуға және қызметкерлердің біліктілігін жоғарылатудың озге де түрлеріне байланысты тәртібі мен жоспарларын бекітеді;
- 6) банк шоттарын ашады;
- 7) барлық қызметкерлер үшін міндетті бұйрықтар шығарады және нұсқаулар береді;
- 8) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мемлекеттік мекеменің қызметкерлерін жұмысқа қабылдайды және босатады;
- 9) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мемлекеттік мекеменің қызметкерлеріне көтермелеу шараларын қолданады және тәртіптік жазалар қолданады;
- 10) өзінің орынбасарларының және мемлекеттік мекеменің басқа жетекші қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін анықтайды;
- 11) білім беру үйімінде сыйайлас жемқорлықтың алдын-алу және алдын-алу шараларын қабылдауды қоса алғанда, сыйайлас жемқорлыққа карсы заңнаманы сақтау бойынша жұмысты ұйымдастырады;
- 12) өзіне Қазақстан Республикасының заңнамасымен, осы жарғымен және Қарағанды облысының білім басқармасы «Балқаш қаласының білім бөлімі» мемлекеттік мекемесімен жүктелген өзге де функцияларды жүзеге асырады.

5 тарау. Мемлекеттік мекеме мүлкінің құрылу тәртібі

24. Мемлекеттік мекеме мүлкін құны оның теңгерімінде айқындалатын заңды тұлғаның активтері құрайды. Мемлекеттік мекеменің мүлкі келесінің:
  - 1) оған меншік иесі берген мүлік;
  - 2) өз қызметі барысында сатып алған мүлік (ақшалай кірістерді қоса алғанда);
  - 3) Қазақстан Республикасының заңнамасымен тыйым салынбаған өзге де қаржық өздере себінен құрылады.
25. Мемлекеттік мекеме дербес иеліктен шыгаруға немесе оған бекітілген мүлік пен оған смета қаражаты бойынша мүлікке өзгеше тәсілмен иелік етуге бөлінген құқығы жоқ.
26. Мемлекеттік мекеменің қызметі Қарағанды облысының бюджетінен қаржыландырылады.
27. Мемлекеттік мекеме Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес бухгалтерлік есепті жүргізеді және есептер ұсынады. Мемлекеттік мекеменің есебі мен есеп беруін мемлекеттік мекеменің басқару органы барлық келесі функциялармен жүзеге асыра алады.
28. Мемлекеттік мекеменің қаржылық-шаруашылық қызметін тексеру және ревизия Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

6 тарау. Мемлекеттік мекемедегі жұмыс тәртібі

29. Мемлекеттік мекеменің жұмыс тәртібі ішкі еңбек тәртібінің қағидаларымен белгіленеді және Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасының нормаларына қайшы келмеуі тиіс.

7 тарау. Құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі

30. Мемлекеттік мекеменің құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар құрылтайшының немесе осы шешімді қабылдаған органның шешімі бойынша қолданыстағы заңнамада айқындалған өкілеттіктерге сәйкес енгізіледі. «Заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді тіркеу туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес құрылтай құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу, аумақтық әділет органдарында мемлекеттік тіркеу рәсімінен өтеді.

8 тарау. Мемлекеттік мекемені қайта ұйымдастыру және тарату шарттары

31. Коммуналдық мемлекеттік мекемені қайта құру және тарату Қарағанды облысы әкімдігінің шешімімен жүзеге асырылады.

32. Мемлекеттік мекеме заң актілерінде көзделген басқа негіздер бойынша да таратылады.

33. Мемлекеттік мекемені қайта құруды және таратуды «Қарағанды облысының білім басқармасы» мемлекеттік мекемесімен келісім бойынша Қарағанды облысының әкімдігі жүзеге асырады.

34. Таратылған мемлекеттік мекеменің несие берушілердің талаптары қанағаттандырылғаннан кейін қалған мүлкін «Қарағанды облысының экономика басқармасы» мемлекеттік мекемесі қайта бөледі.

35. Таратылған мемлекеттік мекеменің ақшасы, оның ішінде кредиторлардың талаптары қанағаттандырылғаннан кейін қалған осы заңды тұлғаның мүлкін сату нәтижесінде алынған қаражат тиісті бюджеттің кірісіне есептеледі.

9 тарау. Мемлекеттік мекеменің филиалдары мен өкілдіктері туралы мәліметтер

36. Мемлекеттік мекеменің филиалдары мен өкілдіктері жок.

Директор

(қолы)

А.Т. Абдуалиева